

VÁROSLÁTÁS

Vége az első napnak az egyetemen, bemutatkoztam, a nevem arcot öltött a tanárok számára, megkaptam a fogadópapírokat, indulhat a két hónapnyi késői Erasmus. Hazafelé megtaláltam a dombra felszállító mozgólépcsőt is, amelyet a városba érkezésemkor nem sikerült. Siena dombokra épült, ez volt első felfedezésem. A toszkán tájképből persze következtethettem volna, de nem tettem, nem képzeltem el a várost sehogy, nem voltak elvárásaim. Talán azért is nyűgöz le most annyira. Az egyetem az egyik nagyobb domb tövében, a vonatállomással épp szemben van, az albérlet a domb tetején, az óváros falain belül. A második felfedezés tehát, hogy megtalálom a mozgólépcsőt, amely felvisz a dombra, igen, egy mozgólépcső visz fel a dombra, talán azért, hogy a kedves látogató városnézőkedve el ne illanjon, mire felér. A dombra kúszó fémkígyót szegélyező plakátokon pedig megkezdődik a portékák felkínálása: autóbérlés, szállás, helyi kézműves termékek, az ijesztő tekintetű, szexbabára hasonlós Caterina, a város virtuális asszisztense, aki segítségét ajánlhatja a falon, és persze nem maradhat el Szűz Mária sem, a fő attrakció, ki ne hagyják, hiszen a dómban található Masaccio csiklandozós Madonnája a reneszánsz festészet kivételes alkotása!

Miután minderről értesülök és felérek a dombtetőre, a Porta Camollia, az óváros északi kapuja felé veszem az irányt. A város falain kívül is több száz éves, olaszos mértéktelenséggel díszített paloták emelkednek, nem jövök rá, hogyan csinálják, de az ő mértéktelenségük szerethető, sőt helyénvaló, sőt a csodájára járunk. A rücskös kőlapok szintén hosszú emberöltők óta szorítják egymást fáradhatatlanul, ellenállnak földrengésnek, forróságnak, ostromoknak és turista-hadaknak, csak az eső koptatja változatosra felszínüket.

Útközben egy lányra leszek figyelmes, aki pár méterrel előttem megy a járdán: öltözete gondosan megválogatva, egymáshoz illő szandál, könnyű, nyári overál, táska és napszemüveg, minden halvány rózsaszínű rajta. A kezében hosszú bot, a bot végén egy kis golyó, ezzel tapogatja serényen, ami útjába kerül, miközben meglepően lendületesen menetel előre. Jé, egy vak olasz! Bár számtalanszor jártam már olasz földön, eleinte mindig elborítja agyamat az olasz klisé-csomag, amibe nem férnek bele a közhelyen kívüliek, csak jól öltözött, napbarnított, hangos, hadonászó kirakatlények. Aztán

ha végre kinyitom a szemem, rájövök, hogy itt is élnek mindenféle emberek, akár rosszul öltözött, sápadt-alabástrombőrű, csendes, zárkózott valódi lények is. Esetleg nemlátók is (és még én számítok látónak...).

Épp sajnálkozni kezdenék magamban, hogy szegény teremtés, nem láthatja ezt a sok csodát, Itália kellős közepének kincsét, de nincs sok időm az ő olasz nemzetiségű nemlátásáról saját magyar rövidlátásommal elmélkedni, mert a következő pillanatban a lány kissé megzavarodik egy buszmegállóba érve. Elveszti addigi lendületét a megállóba leparkolt, csillogó Fiat és egy robogó között tapogatózva, nem sok hiányzik, hogy nekiütközzön a pont fejmagasságban lévő menetrendnek, cselekednem kell, gyorsan mellé lépek, és megkérdem, segítsék-e. Az út túloldalára szeretne átmenni. Egy töredék-másodpercig hezitálok, hol is érintsem meg őt, hiszen a kezei tele, egyikben a bot, másikban a táskája, végül megfogom a bal könyöke fölött. Ezzel a kezével szorítja magához a táskáját, és ahogy átfogom a karját, elülő ujjbegyeimmel érzem a vízcseppeket, amelyeket a nap és a táskaszorítás préselnek ki bőréből, s átkísérem a zebrán. Átkelés közben oldalról lopva bepillantok a napszemüvege alá, hogy bizonyosságot nyerjek, olyan tempóval ment előttem, szinte el sem hiszem, hogy tényleg vak. A sötét lencsék mögött mélyen beugró, minden irányba cikázó, úttalan szemet látok, ami, ha tehetné, ezzel az iszonyatos cikázással igyekezne vadul befogadni minden látnivalót a világból. Mélyen elszégyellem magam az iménti feltételezés miatt.

A túloldalon nyomban elköszönünk, nem szeretnék tolakodó, anyáskodó lenni vele, megtettem, amit a nyelvérzék fölött álló erkölcsérzék megkívánt, legalábbis ezzel próbálom nyugtatni magam. Bár valójában az iménti gondolatom miatti szégyen az, ami visszakerget. Folytatom hazafelé, de a kopogás tovább kísér az antik kövezeten, a lány tőlem kicsit lemaradva, a párhuzamos járdán lendületesen folytatja útját velem egy irányba, mintha csak a büntudat kopogna a nyomomban. Az ujjamon még ott vannak bőrének vízcseppjei, körülnézek, remélve, hogy senki nem lát, suttymban az orromhoz emelem a kezem, és megszagolom. Teljesen szagtalan, nincs vakszaga. Sem olasz vak szaga. Újra elszégyellem magam, mégis milyen lenne az!?

A nagy kereszteződés pirosánál együtt várakozunk az út két oldalán, majd egyszerre indulunk meg. Nyilvánvaló, hogy egy irányba tartunk, a középkori város portáján áthaladva, néhány méter eltolódással mindketten a Via Camollíára térünk. Visszamenjek hozzá? Tovább kísérem? Kell neki a segítségem? Tempósabban megyek nála, de ő sem marad el, hallom, ahogy kitartóan tapogatja lépteit. Gyorsítok, hogy le hagyjam őt és a kérdéseket a fejemben, de a lány tartja a lépést. Mégis visszaforduljak? Egy darabig még

elkísérhetném... Pár méterrel előtte bizonytalankodom, miközben ő hatalmas bizalommal, számtalan váratlan akadály között menetel előre a vakvilágba. Hirtelen tompa ütközést hallok a hátam mögött, és ahogy önkéntelenül visszafordulok, nem látom többé őt, csak egy zöldecske elé parkolt arcátlan szállítóautó mered rám. Francba! Vajon nekiment? Az én hibám lesz... Miért nem mentem vissza hozzá?

Lelassítom lépteimet, tévovázom, nem merek még egyszer hátra nézni, de hamarosan újból meghallom a bot jellegzetes kopogtatását a köveken, a lány, mintha mi sem történt volna, előkerül a szállítóautó mögül, megrázza rózsaszín szettjét, és máris előre menetel. Gyorsan én is nekiiramodom, nem világos, hogy menekülök-e előle, vagy inkább visszamennék hozzá. Sértő, ha ismét felajánlom a segítségemet? Egyáltalán felismerne, hogy újból én vagyok? Bunkóság vagy jófejség, ha visszamegyek? Visszamenjek?

Mialatt képtelen vagyok eldönteni ezt az egyszerű kérdést, s mialatt az egóm, a filantróp énem és a lelkiismeret-furdalásom egy torz harcban összecsapnak a Via Camollia középmagasságában, az albérlet bejáratához érek, hosszadalmasan kulcsért matatok a táskámban, és fülelek, hallom a közeledő kopogást, hamarosan pedig magabiztosan elmasírozik mellettem a halvány rózsaszínű szettes lány, határozottan, stílusosan, emelt fővel. Hiába figyelem őt, én, az állítólagos önállósággal el sem tudom képzelni, milyen lehet a tárgyak felületén látni, apró zajokon lépegetni, a láthatatlanban látóként élni. Ő érzi a szférákat, ismeri az ódon házak falait, az utak hangjait és a járólapok középkori rücskeit. Bátran megy előre, még akkor is, ha időnként fennakad egy áruszállítóban, kukában vagy félredobott gyümölcsös ládában. Nem láthatja azt, amit én, amit bármelyik idetévedő turista, az ő Sienája viszont nekem láthatatlan.

MAMMA, NÉZD!

„Mamma, mamma! Mamma, mamma!” Egy nyolc év körüli fiúcska próbálja felhívni magára anyja figyelmét, a csontos gyerek fáradhatatlanul ugrál a pléd széleinek mentén, és anyját szölongatja megállás nélkül, aki épp a családi strandtáskát rendezgeti, apja is ott hever mellettük a tablette mélyedve.

Ők a plédszomszédaim a medence füves partján. Vasárnap megkerestem a városi uszodát, hogy hideg fürdőt vegyek a hőségben, hogy felhevült,

lomha testemet olyan hófokra hűtsem, amin mozogni támad kedve, hátha sikerül leúsznom néhány hosszt. A sportközpont a külvárosi lankák közé ékelődve helyezkedik el, a medence a meredek lejtő aljában, akár egy mesterséges toszkán tengerszem. A domb tetején egy sor cédrus biztosít árnyéket a vendégeknek, akik számára a napra kifekvés vagy fák alatti hűsölés inkább függőlegesen történik, mintsem vízszintesen. De nem számít, megéri a fél kifekvés is, némi felfrissülésért cserébe a felhevült Sienában.

A vízben már kiszúrtuk egymást az ugrándozó kisfiú anyukájával. Először akadt össze a tekintetünk, és valami megmagyarázhatatlan sugallat folytán rögtön tudtuk, egyikünk sem egészen idevaló. Én az arcáról sejtem meg, hogy ő miről, az rejtély, de érzem, hogy tudja. Pedig kreol bőrémmel, mélybarna vonásaimmal általában könnyen beolvadok, legalábbis a külső szemlélő számára. Ő talán belső szemlélő, akárcsak én. A medencében többször összevillan a tekintetünk, a sokadiknál halványan egymásra mosolygunk, de itt véget is ér a kívülálló és belső szemlélők flörtje.

A fordulónál hallgatom, ahogy a kisfiúval beszélget előbb tört olasszal, majd szinte átmenet nélkül egy másik nyelven. A harmadik hossznál jövök rá, hogy lengyelül beszélnek, de folyamatosan váltogatják a két nyelvet: az anya-, és feltehetőleg az apanyelvet.

„Mamma, mamma!” Azóta kiderült, a cédrus alatti füves meredeken plédszomszédok vagyunk, a kisfiú tehát anyja mellett ugrál, mondani akar neki valamit. „A tanítónő kérdezte az órán, mit tanulok a videojátékokból? Mondtam neki, hát löni!”, magyarázza a fiúcska nagy elánnal, felvont szemöldökkel, miféle kérdés ez, hiszen egyértelmű. „Erre azt is megkérdezte, mikor kell majd nekem löni?” Most egyik lábáról a másikra ugrál, egy pillanatra sem áll meg a mozgásban. „Hát, ha majd háború lesz, tudják jól löni!” A fiúcska széttárja kezeit, és a fejét ingatja, értetlen ez a tanító néni... Aztán mielőtt anyja bármit is hozzáfűzhetne a témához, a gyerek minden átmenet nélkül apját kezdi szólongatni, és a fűbe mutogat. „Babbo, babbo! Babbo, babbo!” (A szokványos *papá* helyett így szólítják a toszkán apukákat.) A fiúcska kitartóan folytatja: „babbo, babbo!” Babbo felesége mellett hever a pléden, nem nagyon akaródzik neki felnéznie a tabletből, talán épp egy lövöldözésről olvas, vagy az esetszámok alakulását böngészi elmélyülten. Fia a fűben guggol, még guggolva is tud ugrálni, és lelkendezve kiáltozik: „Nézd, találtam egy mini-kaktuszt! Egy mini-kaktuszt!”, és megpróbálja apja orra elé nyomni a markát. Az odébb hessegeti, mintha csak egy bosszantó méhecske volna. A kisfiú ekkor anyjához megy. „Mamma, nézd, egy kaktusz! Igazából olyan, mintha egy négylevelű lóhere volna, nem? Csak

éppen ez kaktusz... Nem olyan?” Anyja bólogat, valamit mond anyanyelvén. A kisfiú leállíthatatlan, a nyolcévesek energiáival ficáncol szülei körül. „Babbo, babbo, nézd, egy négylevelű lóhere-kaktusz, babbo, egy négylevelű lóhere-kaktusz, babbo, egy mini-kaktusz, egy négylevelű lóhere-kaktusz...”

Én a törülközőn fekvé átfordítom fejem a másik irányba, fülem rálapul a meleg pamutra, így elhalkul a kisfiú hangja. Nem derül ki, hogy babbo, akit szemmel láthatóan fáraszt gyermeke lelkesedése, felpillantott-e az érdekes cikkből, hogy megnézzé fia kezében a toszkán domb flórájának egy furcsa darabkáját. Fél szememmel a lankán sütkérezőket nézem, a háttérben elterülő focipályát, ahol 40 fokban edzenek az olaszok, a pályát övező csúcsos végű ciprusokat, amelyek a toszkán tájat romantizáló képeslapok elmaradhatatlan elemei, pedig egy toszkán focistának pont annyit jelentenek, mint egy magyarnak a vidéki pálya mellett aszalódó egyszerű akácfa. Aztán lecsukom a szemem, csak a napsárga meleg hatol át rajta, arcomba húzom a vizes hajam, így elviselhetőbb.

Lassan lenyugszik az elmém, lassan elszakadok otthonról, lassan megérkezem Olaszországba. Máskor ez mindig gyorsan megy, most egy hetembe került. Felkönyökölök a kiterített törülközőn, felnéznék a fölém tornyosuló cédrusokra, de a meredeken, ha felfelé fordítom is a fejem (már amennyire a hosszú évben elgémberedett nyakam engedi), csak a talajsíntet látom. Hát jobb híján a fűvet nézegetem, a mediterrán fűvet, amely már júniusban kezd kiszáradni, amelybe apró tobozok keverednek, amelyben ismeretlen formájú és színű hangyák rohanguálnak, és jó, mi ez a fura dolog...? Mini-kaktuszok! Négylevelű lóhereszerű mini-kaktuszok!

NAPI MENÜ

Félórája körözök megfelelő éttermet keresve egyre idegesebb, egyre éhesebb, egyre ideges-éhesebb vagyok. Miután a firenzei reneszánsz művészet oltárán ma feláldoztam az ebédemet, és a 223. Madonnakisjézussal csordul-tig töltöttem szépérezkemet az Uffiziben, most korgó gyomorral, eltompult elmével, sajgó lábakkal járom az utcákat, és az éttermeket szemlézem. A flancosakat nem engedhetem meg, az olcsóbb kifőzdéket, vasárnap lévén, zárva találom. Aztán végre megakad a tekintetem egy sarki bár kiírásán: „Pasta-Acqua-Caffè” – hirdeti a tábla a napi menüt. Semmi egyéb nem vágyom! Még épp van egy óráim a vonat indulásáig, addig itt bepótolhatom az

elmaradt ebédet. A járdára kitett asztalok egyikénél egy afrikai srác üldögél fejhallgatóval a fülén, a másikonál egy fiatal olasz fiú: derekán kötény, székében lecsúsztatva, tekintete telefonja képernyőjébe szorulva. Ahogy megállok a bejárat előtt, ráérősen felnéz rám, én lassan felfogom, hogy ő a pincér, megkérdezem, adnak-e még így öt óra tájban napi menüt. Lassan a fiú is felfogja, ki ő, és hol van, felpattan, és helyet kínál az asztalnál, ahol idáig lazított. Persze, van még napi menü!

Helyet foglalok az afrikai fiúval átellenben, a pincér bemegy, hogy felrázza a délutáni merengésből kollégáit, hamarosan hozza is az „első fogást”, a jéghideg ásványvizet pohárral, a szakács is kikíséri, hogy felvegye a rendelésemet, ötféle tésztából választhatok. Miután az *amatriciana* mellett döntök, visszafordul a konyhába, a pincér fiú pedig ismét helyet foglal, most az afrikai srác mellett, felém fordul, és megkérdi, hogy tetszik-e Firenze.

Gyönyörű, válaszolom.

Megyek is?

Igen. Csak három napra jöhöttem, de ennek is örülök, nagyon tartalmas volt.

Hova valósi vagyok?

Magyarországra.

Valóban? De hát tökéletesen beszélek olaszul. Jobban beszélek, mint ő maga.

Megköszönöm a bókot, és udvariasan ellenkezem.

Olaszországi utazásaim gyakran ismétlődő csevejeinek első fogása ez. Nem az olasztudásommal nagyzolando mondom, nem. Mert azért a negyedik-ötödik mondatnál jellemzően kiderül, hogy mégsem vagyok ám anyanyelvi, elrontok egy hangsúlyt, gyanús helyre teszek a mondatban egy töltelékszót, vagy egyszerűen csak kulturálisan árulkodó jelet küldök, mondjuk, nem gesztikulálok eléggé.

Szóval magyar vagyok... És azon belül hova valósi?

A fővárosba, Budapestről jövök.

Ááh Búdapeszt, csodaszép város!

Jártál már ott?, kérdem.

Még nem. De mondták, hogy csodaszép...

Ez a gyakran ismétlődő csevej második fogása. Ráhagyom, Budapest tényleg csodás.

Közben megérkezik a tál tészta, frissen készítették, kis tálban parmezánt is hoznak mellé, mohón nekilátok. Az afrikai srác a zenéjébe merül, én az *amatriciana* tésztámba, a pincér fiú engem figyel. Egy ponton úgy gondol-

ja, most már elég közös időt töltöttünk a járdára pakolt bárszékeken ahhoz, hogy bemutatkozzon, és hirtelen kezét nyújt nekem:

Sergio.

Egyasztalnyi távból, a levegőben kézszorítást mímelek (manapság ez így megy), örvendek, én Viola, és folytatom az ebédet.

Na, és Magyarországon milyen nyelvet beszélnek?

Elérkezünk az olasz–magyar barátság small-talkjainak desszertjéhez, jön a meglepetés.

Hát magyart.

Magyart? Sergio elámul. Van saját nyelvek?

Van bizony!

Aztán átmenet nélkül visszakanyarodik az első témánkhoz.

De hát, hogy beszélsz te ilyen jól olaszul? Meg nem mondanám, hogy nem az vagy.

Az afrikai srác a zenére bólogat, egészen olyan, mintha részt venne a társalgásban. Én két *penne*-darab között tovább szabadkozom.

Ha már olasztanár vagyok, valamit kell tudnom. De a dialektus, az ő valódi nyelvük... az már más tészta. Azt nem beszélem ám...

Sergio elmélyülten, némi büszkeséggel bólogat, a fiú ismét megfélejtkezik kötelességeiről, olyannyira figyel a vendéggel folytatott diskurzusra, oly mélyen elmerül a nyelvek tengerében, ahol új világok tárulnának szeme elé, hogy nem mozdul az üres tálam látványára, pedig lassan indulnom kéne az állomásra. De Sergióra nem lehet megharagudni ezért, hát hagyom eszmélkedni, és bemegyek, hogy a napi menü utolsó állomását, a kávé már odabent a pultnál fogyasszam el.

A szakács, aki, mint kiderül, egyben a bártulaj is, barátságosan érdeklődik, ízlett-e, közben felesége lefőzi az eszpresszómat. Elégedetten bólogatok, a tészta nagyon jó volt, akárcsak ez a kávé itt, és óvatosan hörpintgetem a kortynyi feketét. Aztán csak mosolyogva állunk a bankterminál felett, ami jelet vár az égből, de nem kap, a báros kicsit szabadkozik, majd végre megindul a papírcsík, a pénz megfelelő helyre szállt alá. Amíg a számla lassan előkigyózik, a bárista és felesége békésen összebújnak a kassza fölött, kisfiuk is előkerül valahonnan, és odarohan egy ölelésre, én álldogálok és ámulok a bárpult fölött megelevenedő modern szentcsaládon, ami mintha az Uffizi egyik vásznáról lógott volna meg egy pillanatra, hogy egy egyszerű Firenzei bárban öltson testet a szemem előtt.

Ahogy a számlát elvágja a kassza a papírguriga többi részétől, úgy szakad meg hirtelen a festői látomás is, a kisfiú kiszalad a labdája után, a fe-

leség lehajol, hogy kipakolja a befejezést jelző mosogatógépet, a bártulaj kezembe nyomja a blokkot, és derűsen köszön. Én még a vízió hatása alatt kifordulok a bárból, integetek Sergiónak is, aki most az afrikai sráccal társalog, és elindulok vissza Sienába. Lehet, kicsit agyamra ment az éhség és az Uffizi.

HŰSÖLÉS

– Te mit iszol, hogy elaludj? – fordul egyik néni a másikhoz. Barátnéja nem válaszol, félig lecsúsza a padban csak laposakat pislog, és serényen járhatja legyezőjét. A Szt. Katalin Bazilika kereszthajójának padjában ülnek. Miután válasz nem érkezik, reménykedve felnéz az oltárra, majd folytatja. – Én a kamillával próbálkozom. – Erre is csak sűrű legyezés a válasz. – De nem nagyon használ...

A forró júliusi nap sugarait némileg megszelídítik a bazilika vastag falai, ide jönnek hűsölni a nénik, ők tudják a legjobban, hogy a júliusi kánikulában minden medencénél többet ér egy jó templom. Végre megszólal a legyezős barátné:

– Azért... ez mégsem a leghűvösebb templom... – nem elégedett a választással.

Barátnéja egyetértően sóhajt, de nem mozdulnak, most már jó lesz ez is. Megragadja a keze ügyébe kerülő laminált énekszöveget, és ő is legyezni kezdi magát.

– Ma indult a plébános úr szabadságra... – mondja csalódottan a legyezős néni.

– Eehh... – válaszolja barátnéja, ami sok mindent jelenthet itt. Jelentheti, hogy *jó neki*, vagy hogy *minek egy papnak vakáció*, vagy hogy *bárcsak én is vele mentem volna...* Néha csak annyit jelent, hogy *eehhh*, mint valószínűleg most, ezen a tompa júliusi késő délutánon.

Aztán az első néni, a laminált lapos, hirtelen gyanakvóan hátrafordul, megérzi, ahogy az emberek általában megérzik a tarkójukon vizslató szemet, hogy valaki figyeli őt. Fél szemmel végigmér engem, aki őt sorral hátrébből lesem őket, gyors, figyelmeztető pillantást küld barátnéjának: egy idegen a soraik közt... Egyszerre rám néznek, majd hallgatólagos megegyezés alapján elnémulnak.

Én meghúzómagam a padban, és úgy teszek, mint akit nagyon érdekelnek a mellékoltár festményei, a puritán famennyezet vagy a városnegyedek (contradák) kitűzött zászlajai, tekergetem a nyakam minden irányba, őket gondosan elkerülve, közben pedig reménykedem, hogy megszokják vagy gyorsan elfelejtik jelenlétem, feloldódnak, és tovább pletykálnak majd a plébánosról. De a nénik nem rohannak sehová, nekik van idejük, kitartóan ülnek csendben, csak a betévedő turisták ténfergése hallatszik, lépteik szertegurulnak a templom padlóján.

Megérkezik egy harmadik öreg is, ősz göndör haja, virágos inge van, körülményesen helyet foglal két csendben üldögélő barátnéja között, ő is legyezőt húz elő, majd mikor mindennel kész, az első nénihez fordul, a laminált laposhoz.

– Láttad, hogy az ereklyetartó előtt átrendezték a padokat? – hangjában méltatlankodás és gyanakvás. Barátnéja talán felvonja a szemöldökét, bár hátulról csak a ritkuló haját látom, de talán felvonja szemöldökét, és némán ingatja fejét, jelezve, hogy nem vette észre. Vagy azt próbálja jelezni így, hogy most nem beszélhet, idegen van hallótávolságon belül.

A nénik hűsölnek a vastag templomfalak közt, legyezőik időnként lelassulnak, aztán ha véletlenül elhúz fejük felett egy-egy légy, ismét felélénkülnek. A bazilika csendespihenőjét ajtónyikorgás szakítja meg, a sekrestyéből előlép a pap. Nyilván a helyettes. Arany serleggel a kezében elhalad mellett, a nénik mellett, akik biccentenek neki, *Laudetur, padre*, átbújik az oltár köré húzott bíbor zsinór alatt, és az asztalra teszi a kelyhet. Megigazítja a reverendát csípője körül, majd egy oldalsó faliszekrényhez lép, kinyitja, megnyom néhány gombot, csavargat egy tekerentyűt, mire felserceg a vastag téglaszlopokra szerelt hangszóró. Szétnéz a kongó templomban, ahova továbbra is igyekszik betörni a júliusi forróság, de nem tud, ahol tovább lézengenek a városi turisták, és tovább lélegeznek a legyezős nénik, reménykedve nézik őt a kereszthajó padjairól, mintha tőle várnák a megváltó hideget vagy a könnyű éjjeli álmot. A pap elbambulva figyeli a két gyertyatartót az asztal szélén, aztán hirtelen felindulásból felcseréli őket. Mára sem lett több hívő, gondolja, de nem panaszkodik, néhány néni is jobb, mint a sehány. Megpaskolja a hófehér terítő lelógó sarkát, az órájára néz, még van három perc félig, aztán még félóra a kezdésig. Visszabújik a kordon alatt, és újra eltűnik a sekrestyében, talán hogy még igyon egy kávét kezdés előtt.

A három hűsölő néni egyenletesen szuszogva és legyezőt csattogtatva, csendben vár, az ő időérzéküknek három perc csupán három pillantás. Amint a három komótos pillantás letelik, megszólalnak a harangok, s a fő néni,

a laminált lapos, akin látszik, hogy ő a kis közösség feje, hirtelen megállítja szemei előtt az énekeslapot, és öblös hangon belehasít a hatalmas templombelső csendjébe: ellentmondást nem tűrően megkezdi a rózsafüzért. *Ave, o Maria, piena di grazia...* Az első sor után csatlakoznak a barátnék is. A lézengő turisták megzavarodva állnak meg egy pillanatra, rosszállóan néznek körül, mintha valami illetlent hallanának, összevont szemöldökkel keresik a hang forrását a tágas templomban. Aztán amikor megpillantják a legyezős társaságot, szemöldökük kigubancolódik, mégis idevaló ez a hang. Gyorsan telefont ragadnak, és lopva filmezni kezdenek, végre valami élő, valami helyi!

A rózsafüzér monoton soraiban a nénik kisimulnak, az ismerős mondóka közben eltávolodnak a profántól, bosszúságaik, vágyaik és ráncaik Katalin szelidre hűti. A hűs bazilika vegyes közönsége akarva vagy akaratlanul, hittel vagy hitetlenül, de együtt lehel hálát a szentnek s a vastag falaknak ezen a fojtogató júliusi késő délutánon.

SZIKLÁS PARTOK

Ma nem egyedül vagyok. Ma párban vagyok. Ma vagyunk. Szűk, meredek lépcső visz le a tengerhez, ahol a sziklafal aljában egy vékony betonjárda húzódik a partvonalat követve, aljában hatalmas hullámtörő kődarabok, mintha csak egy óriás hajigálta volna oda őket a fenti útról. Ide jórészt a helyiek járnak, elvéve akad külföldi turista, olyan tapasztalatlanok, mint mi. Egy kisebb olasz társaság mellé telepszünk a betonsáv egy szélesebb szakaszán. Miután esetlenül, a derekunk köré csavart kendő alatt átvedlünk fürdőruhába, miután gondosan bekenjük az apró ruhadarabokból kilógó összes testrészünk naptejgel, miután a betonon lapockánkról csípőcsontunkra oda-vissza mocoogva megtaláljuk az egyetlen elviselhető pózt, végre átadjuk magunkat a napnak. Csukott szemmel hallgatjuk a hullámokat, ahogy megállás nélkül leomlanak és újrateremtődnek, ahogy a sziklákhöz verődnek, az egyetlen zúgás, ami nem dühít, az egyetlen robaj, ami ellazít, ami talán mindenkit, aki pár percre behunyja a szemét, és belesüpped, az anyaméhbe repít vissza néhány gondtalan pillanatra.

A nap azonban még este hat felé járva is hevesen izzik, öt perc tengeri anyaméhben lazulás után a bőr égetése felülkerekedik a belső békén, ha testünk nem jut hamar vízbe, mindjárt füstölni kezd és kigyullad. Hát feltá-

pászzkodunk, és bejártót keresünk. A mi fejünkben a tenger egy egyszerű képződmény, tervünk csupán addig tart, hogy leérünk a partra, s onnan minden simán megy. Ha kedvünk tartja, csobbanunk a tengerbe, ha elég volt a vízben, hipp-hopp kijövünk, és megszáritkozunk a szelíd napon. Ott jövünk rá, hogy a házból nézve szelídek tűnő napsugár csak tettet, mert valójában kegyetlenül perzsel, ott jövünk rá, hogy a vízből ki-be mászás sem könnyed játék ám, hipp-hopp, a bejutásért itt meg kell küzdeni az elemekkel, sziklával és vadul hullámzó tengerrel. A bejáratot keresve be kell látnunk, hogy ezen a rejtett partszakaszon az ember töredelmesen meg kell hajoljon víznek, sziklának, szélnek és napnak.

Az előttünk heverő óriási, vad köveken nem kockáztatunk, inkább elsétálunk a nem messze fekvő öbölbe, hátha az apró kavicsos valahogy bejutunk. Az apró kavicsos bejártót azonban vagy tízméteres sávban sűrű fekete hínárszerűség, valami tengeri fű borítja. Rövid nézelődés után a sziklába fúrva meglátjuk a létrát, amely körül óvodásforma gyerekek keringenek megállás nélkül, elrugaszkodnak a sziklameredékről, csobbannak a méretes hullámokban, majd kievickélnek a létrához, és jöhet az újabb ugrás, mintha feltűnik nem is volna hatalma az imént említett zord természetnek. A gyerekek önfeledten játszanak, ügyet sem vetnek ránk, sőt, kissé utat kell törnünk közöttük, ha be akarunk jutni a tengerbe. Óvatosan leászom a létra legalsó fokára. Itt esélytelen a testem lassan hozzászoktatni a vízhőmérséklethez, hiszen egyrészt, amint belépek, ki vagyok téve a hullámok áradatának, amelyek egyik pillanatban még a térdem, a következőben már a mellkasom verdesik, másrészt csupán két fok vezet lefelé, amolyan jelképes létra ez, tényleg csak a ki- és bemászás egy-egy lépését segítik. Nincs mese, el kell rugaszkodni.

A víz üdítően hűvös, a hatalmas hullámok belőlük nézve már kevésbé ijesztők, hiszen sikerül fent maradnunk a tetejükön, szorgosan evickélünk, azok föl-le dobálnak minket, könnyű prédák vagyunk itt, de élvezzük a ragadozó játszadozását. Persze hamar elfáradunk a hullámfürdőzésben, pár perc múlva az ugráló gyerekek raján újfent átverekedve, kihúzzuk fáradt felnőtt testünket a sziklára, és visszasétálunk a törülközőinkhez. Mintha víziesen a gravitáció kétszer úgy hatna, leomlunk a betonra. Ő fejére teszi a pólját, és azonnal delíriumos, napsárga álomba merül. Én is megpróbálok, de nem tudok, hát felkönyökölök, a beton szinte benyomja a könyékcsontom, de nem számít, így jól látok. Felteszem a napszemüvegem, és a lencsék fedezékéből szomszédainkat kezdem vizslatni.

Bal oldalon három hatvanas: egy férfi és két nő kártyázik. Ketten plédeken ülnek, harmadikuk a napágyról hajol le, hogy jobban lássa a kártyákat.

A betonra kiterített hármás-négyes kártyasorok mindegyikére gondosan egy-egy kavicsot tettek, hogy a kártyalapok ellenálljanak a tenger irányából érkező erős szélnek. Mikor vége a játszmának, könnyedén összevetnek, a szél belekap kacagásukba, megpörgeti fejük felett, aztán szétfújja körülöt-tük. Engem is meglegyint. Szendvicseket vesznek elő egy mini hűtőládából, jóízűen harapdálnak, most *prosciutto* szagát szállítja a levegő. Miután jóllak-tak, békésen elnyúlnak a pokrócokon, és tovább mélyítik bőrük színét. Csak-ugyan, vagy négy-öt árnyalattal mélyebb az ő barnájuk, mint az enyém, egyikük egyenesen beválhatna bronzszobornak! Nincs mese, a barnaság itt identitáskérdés, a hovatartozásuk jele. A napbarnított bőr egyrészt egészsé- get jelent, életerőt, aki barna, arról napfivér energiája és életkedve süt majd vissza az elkövetkezőkben. Másrészt bőrön viselt státusszimbólum, ami azt hirdeti: nyaralni voltam.

A kegyetlen nap pár centivel odébb vándorol az égen, lassan közelít a hegy felé. A szomszéd hármás bácsija feltápaszkodik a nyugágyról, magára hagyja a napozó hölgyeket, és leereszkedik a sziklák közé. Tengeri cipő, gu-miszandál nélkül lépdél a köveken, olyan könnyedén, mintha azok semmi veszélyt nem tartogatnának számára, mintha nem volnának egyik pillanat-ban szúrós-göcsörtösek, a következőben meg épp algás-sikamlóságok. Ügye- sen egyensúlyozik egyikről a másikra lépve, majd jó ritmusban leguggol a kőszá-v végében, felkapja egy hullám, és már úszik is. Együtt mozog a ten-gerrel, a sziklákkal. De talán nincs min csodálkozni, ő ide született.

Visszadőlök a betonra a párom mellé, behunyom a szemem, és egy pil-lanatra elirigylem az öregek lazaságát. Hirtelen szeretnék én is hatvanas len-ni, szeretném, ha a nap, ha tűzi is, nem égetné többé a bőrömet, ha derűsen, szorongás nélkül kiteríthetném minden kártyámat, utána pedig könnyedén felnevehetnék, szeretném, ha vízcipő nélkül a sziklákon mászkálhatnék, ha nem ijesztenének meg a fölém tornyosuló, örökmozgó hullámok, csak rájuk simulnék, mint a bácsi teszi, és jólesőn úsznék velük! De jó öregnek lenni!

Jobbra fordítom a fejem, ő még mindig mozdulatlan pólója alatt, a delí-riumos félálomban, ki tudja, az ő fejében mit vernek fel a hullámok. Vajon gondol a tengerre, a napra, a sziklákra, a barnulásra, hogy mi mások vagyunk, mint ők, és ő más, mint én, és én más, mint ő...?

Hanyatt fekvé visszafordulok az ég felé, leállítom a gondolataimat. Egy-azon gyönyörű, sziklás parton heverünk mind: az öregek, a párom és én. Le-teszem magam mellé a betonra nevetséges kis feszengéseim, elég lesz majd a ruhákkal visszavenni őket, ha indulunk.